

Raadvraag (art. 39)	Gesteld door: PvdA
Datum	11 oktober 2021
Onderwerp	221-2021 Energie en armoede
Portefeuillehouder	College B&W

De fractie heeft de volgende vragen:

Geachte voorzitter,

De energiemarkt is op hol geslagen, waardoor de energierekening voor veel mensen het komende jaar flink duurder gaat worden. TNO berekende dat een half miljoen huishoudens in Nederland kampen met energiearmoede: ofwel doordat mensen in een slecht geïsoleerd huurhuis wonen, ofwel doordat mensen geen spaargeld hebben om hun eigen koopwoning te verduurzamen.

Mensen met een laag inkomen die door een nieuw en veel hoger energiecontract binnen afzienbare tijd in acute problemen komen, lijken niet bij de gemeente terecht te kunnen voor ondersteuning. Net als in veel andere gemeentes worden hogere stookkosten alleen vergoed vanuit de bijzondere bijstand wanneer er sprake is van een medische noodzaak. Uit de Participatiewet volgt dat er sprake moet zijn van uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten in het geval van de bijzondere bijstand.

Vraag 1

Klopt het dat mensen met een laag inkomen (bijstandsniveau of net daarboven) nu niet in aanmerking komen voor een vergoeding van onverwacht hoge energiekosten (bijvoorbeeld vanuit de bijzondere bijstand of individuele inkomenstoeslag)?

Vraag 2

Klopt het dat mensen met een laag inkomen wel vanuit de bijzondere bijstand worden gecompenseerd als er sprake is van een medische noodzaak?

Vraag 3

Is het college het met de PvdA eens dat er gezien de huidige energiemarkt sprake kan zijn van bijzondere omstandigheden waaruit noodzakelijke kosten kunnen voortvloeien, namelijk een plotseling veel hogere energierekening?

Vraag 4

Ziet het college mogelijkheden om de regels voor de bijzondere bijstand (desnoods tijdelijk) flexibeler toe te passen waardoor mensen die voor plotseling hoge energiekosten komen te staan, hiervoor bij de gemeente terecht kunnen? Of ziet het college andere mogelijkheden om mensen met acute problemen te helpen, bijvoorbeeld via een maatwerkbudget?

Vraag 5

Op welke wijze koppelt de gemeente haar dienstverlening t.a.v. mensen met geldzorgen, armoederegelingen en schuldhulp, en het proactief aanbieden van energiebesparende en daarmee

kostenbesparende maatregelen? Worden gratis energiebesparende maatregelen bijvoorbeeld al standaard aangeboden aan mensen met geldzorgen?

Niet alleen mensen met een laaginkomen of een (bijstands)uitkering raken in de problemen door een stijgende energierekening. Ook mensen met een eigen, slecht geïsoleerde koopwoning en weinig spaargeld kampen met energiearmoede.

Vraag 6

Welke regelingen zijn er om deze groep te helpen met het verduurzamen van hun huis?

De gemeente Amsterdam heeft vorig jaar onderzoek gedaan naar energiearmoede in de hoofdstad, o.a. naar in welke wijken, onder welke huizentypes en huishoudens de kans op energiearmoede het grootst is. Ook in Roosendaal zou het beter in kaart brengen van de problematiek waardevol kunnen zijn voor gericht beleid om energiearmoede tegen te gaan.

Vraag 7

Is het college bereid om in navolging van o.a. Amsterdam preciezer onderzoek te doen naar energiearmoede in Roosendaal?

Alvast dank voor uw antwoorden

Namens de fractie van PvdA,

Paul Klaver

Wij beantwoorden de vraag als volgt:

Vraag 1

Klopt het dat mensen met een laag inkomen (bijstandsniveau of net daarboven) nu niet in aanmerking komen voor een vergoeding van onverwacht hoge energiekosten (bijvoorbeeld vanuit de bijzondere bijstand of individuele inkomensvoet)?

Deze vraag moet worden opgesplitst in twee delen. De bijzondere bijstand is geregeld in artikel 35 lid 1 van de Participatiewet en nader uitgelegd in de memorie van toelichting (TK 2002-2003, 28 870, nr. 3, p. 13-14, Memorie van Toelichting WWB, Algemeen deel). Dit artikel en de toelichting spreken over recht op bijzondere bijstand wanneer er noodzakelijke kosten zijn die voortvloeien uit bijzondere individuele omstandigheden en deze niet kunnen worden voldaan uit de bijstandsnorm, het inkomen en /of eventueel vermogen.

Energiekosten behoren naar hun aard tot de algemeen periodieke noodzakelijke kosten van het bestaan. Deze moeten daarom uit het periodieke maandinkomen worden voldaan. Het feit dat de kosten hoog zijn, bijvoorbeeld door een strenge winter, slechte woningisolatie of hoge energieprijzen maakt dit niet anders.

De individuele inkomensvoet is geregeld in artikel 36 en bedoeld voor mensen die een langdurig laag inkomen hebben, geen uitzicht hebben op inkomensverbetering en niet over in aanmerking te nemen vermogen beschikken zoals bedoeld in artikel 34 van de Participatiewet. Deze voet is, indien toegekend, vrij besteedbaar en dus niet specifiek bedoeld voor het betalen van energiekosten. Anderzijds kan het, op basis van de voorwaarden, ook niet worden toegekend aan inwoners die niet aan de wettelijke voorwaarden voldoen.

Vraag 2

Klopt het dat mensen met een laag inkomen wel vanuit de bijzondere bijstand worden gecompenseerd als er sprake is van een medische noodzaak?

In de beleidsregel bijzondere bijstand van de gemeente Roosendaal en het daarbij behorende kostensoortenoverzicht is opgenomen dat wanneer mensen door een individuele omstandigheid hogere energiekosten hebben, zij hiervoor bijzondere bijstand kunnen aanvragen. Hierbij moet gedacht worden aan: noodzakelijk hogere kamertemperatuur bij (chronische) ziekte, frequent opladen accu's elektrisch bediende rolstoel en hogere energiekosten vanwege extra bewassing. Wanneer daar sprake van is dan kunnen de hogere energiekosten via de bijzondere bijstand vergoed worden.

Vraag 3

Is het college het met de PvdA eens dat er gezien de huidige energiemarkt sprake kan zijn van bijzondere omstandigheden waaruit noodzakelijke kosten kunnen voortvloeien, namelijk een plotseling veel hogere energierekening?

Het is een vervelende situatie wanneer mensen geconfronteerd worden met hogere energiekosten. De wetgever spreekt in het kader van de bijzondere bijstand over bijzondere individuele omstandigheden. Dit is dus gericht op maatwerk in het individuele geval. Het generiek compenseren van een hele groep inwoners die worden geconfronteerd met een hogere energierekening, past niet in dat maatwerkprincipe.

Wij zijn het met u eens dat het besteedbaar inkomen van veel huishoudens en met name van de huishoudens met een lager inkomen daardoor (sterk) onder druk komt te staan. Hiervoor zijn diverse oorzaken, zo is recent ook de stijgende prijs van boodschappen en brandstof in het nieuws geweest. De problemen die hierdoor bij veel huishoudens kunnen ontstaan zijn echter zo omvattend dat het

voor de gemeente eigenlijk onhaalbaar is om het koopkrachtverlies wat daardoor bij die huishoudens optreedt via het gemeentelijke armoede- en minimabeleid te kunnen compenseren. Een oplossing dient dan ook vanuit het Rijk te komen, omdat dit direct raakt aan de inkomenspolitiek wat een bevoegdheid en taak van het Rijk is. Het Rijk heeft op 15 oktober dan ook bekend gemaakt de energierekening te compenseren door het verlagen van de energiebelasting en 150 miljoen euro beschikbaar te stellen om energiearmoede aan te pakken. Dat kan bijvoorbeeld via energiebespaaradvies of energiebesparende maatregelen.

Vraag 4

Ziet het college mogelijkheden om de regels voor de bijzondere bijstand (desnoods tijdelijk) flexibeler toe te passen waardoor mensen die voor plotseling hoge energiekosten komen te staan, hiervoor bij de gemeente terecht kunnen? Of ziet het college andere mogelijkheden om mensen met acute problemen te helpen, bijvoorbeeld via een maatwerkbudget?

Het tijdelijk flexibeler toepassen van de regels voor de bijzondere bijstand is gezien het voorgaande niet reëel en niet wenselijk. Daarnaast lijken de maatregelen van het Rijk de effecten te beperken. Inwoners die toch te maken krijgen met betalingsachterstanden komen bij ons in beeld door middel van Vroeg Eropaf. Deze inwoners krijgen dan tijdig een hulpaanbod.

Vraag 5

Op welke wijze koppelt de gemeente haar dienstverlening t.a.v. mensen met geldzorgen, armoederegelingen en schuldhulp, en het proactief aanbieden van energiebesparende en daarmee kostenbesparende maatregelen? Worden gratis energiebesparende maatregelen bijvoorbeeld al standaard aangeboden aan mensen met geldzorgen?

De gemeente ziet zeker nog meer mogelijkheden om dit beter aan elkaar te koppelen. Niet alleen mensen met een laag inkomen of een (bijstands)uitkering raken in de problemen door een stijgende energierekening. Ook mensen met een eigen, slecht geïsoleerde koopwoning en weinig spaargeld kampen met energiearmoede. Daarom is het belangrijk dat we als gemeente de mogelijkheden breed onder de aandacht brengen bij alle inwoners.

Inwoners met beginnende betalingsachterstanden kunnen we bijvoorbeeld informatie van Stichting Energietransitie Roosendaal of het Regionaal Energieloket verschaffen bij de aanpak Vroeg Eropaf (zie vraag 6).

Vraag 6

Welke regelingen zijn er om deze groep te helpen met het verduurzamen van hun huis?

In Roosendaal is bijvoorbeeld al het Regionaal Energieloket (<https://regionaalenergieloket.nl/roosendaal>) beschikbaar. De gemeente helpt inwoners met een cadeaubon ter waarde van €60 voor energiebesparende producten zoals LED lampen of radiatorfolie. Ook kan er een afspraak gemaakt worden met een energiecoach. Dat is een deskundige vrijwilliger die tips geeft over energiebesparing in een één-op-één gesprek aan huis.

Daarnaast is ook de Stichting Energietransitie Roosendaal (stER, <https://steroosendaal.nl/>) actief in Roosendaal. Deze stichting zet zich in voor de inwoners om de energietransitie in onze gemeente te bevorderen en versnellen. De stER helpt inwoners bij het verduurzamen van hun energieverbruik met voorlichting en onafhankelijk advies op maat.

De gemeente Amsterdam heeft vorig jaar onderzoek gedaan naar energiearmoede in de hoofdstad, o.a. naar in welke wijken, onder welke huizentypes en huishoudens de kans op energiearmoede het grootst is. Ook in Roosendaal zou het beter in kaart brengen van de problematiek waardevol kunnen zijn voor gericht beleid om energiearmoede tegen te gaan.

Vraag 7

Is het college bereid om in navolging van o.a. Amsterdam preciezer onderzoek te doen naar energiearmoede in Roosendaal?

Gebaseerd op cijfers van het CBS heeft TNO de energiearmoede in kaart gebracht naar aard, omvang en regionale spreiding van de energiearmoede in ons land (<https://tno.dpi.nl/>). Deze interactieve kaart geeft de energiearmoede weer per gemeente en wijk. Energiearmoede is gemeten als het % huishoudens met enerzijds een laag inkomen en anderzijds óf hoge energiekosten óf een woning met een relatief lage energetische kwaliteit.

Energiearmoede per wijk in Roosendaal (wijknamen volgens CBS, tussen haakjes lokale namen)

Moerstraten: 1,75% van de huishoudens

Heerle: 2,47%

Wouw: 3,30%

Wouwse Plantage: 3,61%

Nispen: 3,49%

West: 6,38% (westrand)

Tolberg: 2,22%

Groot-Kroeven: 6,07% (Kroeven)

Langdonk: 14,31%

Kortendijk: 7,17%

Oost: 8,25% (Burgerhout)

Centrum: 3,77%

Noord: 10,88% (Kalsdonk)

In 2022 zal dit onderwerp bij de gemeente prioriteit hebben vanuit een faciliterende en stimulerende rol om mensen te ontzorgen. De nadruk ligt eerder op het adviseren over en het mogelijk maken van het beperken van energiegebruik d.m.v. besparende maatregelen. De gemeente wil inspelen op de behoefte die daar ligt. Daarbij zullen ook de resultaten van het Amsterdamse onderzoek meegenomen worden. Indien nader onderzoek vereist is, zal de gemeente dit samen met Alwel oppakken.

Wij vertrouwen erop U hiermede voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Roosendaal,

De secretaris,

De burgemeester,

